

Handlingsplan 2009

EN INTERNATIONAL VÆKSTREGION

VÆKSTFORUM FOR REGION MIDTJYLLAND

24. NOVEMBER 2008

Indholdsfortegnelse

Forord	3
Indledning	4
Vækstforums prioriteringer og initiativer	4
Pejlemærker for 2009	6
Megasatsning Energi og Miljø	7
Mål.....	7
Iværksatte initiativer	7
Nye initiativer 2009	8
Megasatsningen erhverv-sundhed	10
Mål.....	10
Iværksatte initiativer	10
Nye initiativer i 2009	11
Megasatsning for fødevarer	12
Mål.....	12
Iværksatte initiativer	12
Nye initiativer i 2009	13
Uddannelse og kompetenceudvikling	15
Mål og effekter	15
Iværksatte initiativer 2007-2008.....	15
Nye initiativer i 2009	16
Innovation og IT	18
Iværksatte initiativer	18
Nye initiativer i 2009	19
Iværksætterier og virksomhedsudvikling	21
Mål.....	21
Iværksatte initiativer 2009	21
Nye initiativer i 2009	22
Oplevelsesøkonomi	24
Mål.....	24
Iværksatte initiativer	24
Nye initiativer i 2009	25
Landdistrikter	27
Mål.....	27
Iværksatte initiativer	27
Nye initiativer 2009	28
Globalisering	30
Mål.....	30
Iværksatte initiativer	30
Nye initiativer i 2009	31
Organisering	33
Sekretariatsbetjening	33
Faglige råd og ekspertgrupper	33
Økonomi.....	34

Forord

Vækstforum har i løbet af 2008 iværksat en grundig evalueringsproces med henblik på at foretage "pitstop" for at se, om vor Erhvervsudviklingsstrategi og Handlingsplan havde det rette sigte og perspektiv i forhold til de samfundsøkonomiske ændringer der er sket siden 2007.

Vækstforum har involveret alle sine partnere i en grundig gennemgang af vore megasatsninger og øvrige indsatsområder for at belyse, om vi har valgt de rigtige spor for at medvirke til at sikre en fortsat gunstig erhvervsudvikling i Region Midtjylland, herunder i samarbejde med de øvrige Vækstfora i Danmark på de områder, hvor det er relevant og frugtbart.

Handlingsplanen for 2009 vil blive fulgt op i 2009 af et oplæg til revision af både strategi og handlingsplan for 2010 – 2014 som en slags depeche til det Vækstforum, der tiltræder i 2010, således at vore erfaringer bringes videre.

Vækstforum lægger vægt på at holde fast i både det lange lys og i at lære af de erfaringer vi gør os undervejs, Derfor følger vi systematisk op på om vor indsats virker.

Med den innovationsstrategi, som Vækstforum i år har besluttet skal være en del af den regionale erhvervsudviklingsstrategi betoner vi betydningen af at vi tør være risikovillige.

Vækstforum understreger med denne Handlingsplan for 2009:

- at vore store erhvervsatsninger er langsigtede og kræver både vedholdenhed og risikovillighed,
- at vi lægger vægt på, at vore indsatser skal have klare erhvervmæssige udviklingsmål, som vi kan følge op på,
- at vi tager Partnerskabsaftalen med Regeringen alvorligt og indarbejder vore aftaler i vor Handlingsplan,
- at vi arbejder for at vore indsatsområder understøtter hinanden til gavn for hele regionen, herunder vore landdistrikter og yderområder.

Bent Hansen

Carsten Kissmeyer

Lars Aagaard

Laurits B. Holm

Viggo Tinggaard

Indledning

Vækstforum for Region Midtjylland har nu siden januar 2007 iværksat en lang række initiativer, som tager deres udgangspunkt i Erhvervsudviklingsstrategi 2007-2009 og Handlingsplan 2007-2008.

Den 26. maj 2008 besluttede Vækstforum at udarbejde en handlingsplan for 2009 – på baggrund af en status for de iværksatte initiativer og i dialog med partnerskabet bag Vækstforum og de aktører, som Vækstforum har arbejdet sammen med i forbindelse med gennemførelsen af Handlingsplan 2007-2008.

Erhvervsudviklingsstrategien udgør rammen for de indsatsområder, Vækstforum for Region Midtjylland vil prioritere frem til 2010. Strategien er udarbejdet af Vækstforum for Region Midtjylland for at sikre fortsat regional vækst og udvikling.

Den justerede handlingsplan for 2009 tager udgangspunkt i den del af handlingsplan 2007 – 2008, som rækker ind i 2009 og i de udfordringer, der er beskrevet i status for handlingsplan 2007- 2008. Derudover tages der udgangspunkt i den midtvejskonference, som Vækstforum afholdt den 6. oktober 2008.

Endelig rummer handlingsplanen for 2009 de indsatsområder, som Vækstforum vedtager den 24. november 2008, samt en konkretisering af Vækstforums opgaver inden for de enkelte indsatsområder, som følger af tillægget til Vækstforums partnerskabsaftale med regeringen for 2008/9.

Vækstforums prioriteringer og initiativer

Med handlingsplanen for 2007-2008 har vækstforum i praksis arbejdet inden for tre overordnede temaer:

Megasatsninger – særlige midtjyske prioriteringer

Vækstforum har vedtaget tre megasatsninger, hvor der forventes at være særlige muligheder for at skabe international konkurrenceevne for midtjyske virksomheder. Det gælder Miljø og Energi, Erhverv-Sundhed og Fødevareområdet. Der er tale om store og væsentlige erhvervsområder, hvor Vækstforum ønsker at give særlig prioritet til initiativer der kan styrke innovation, netværkssamarbejde, videnspredning, teknologiudvikling og internationalisering. Indsatserne skal gå på tværs af både de mange virksomheder og aktører – og på tværs af sektorer.

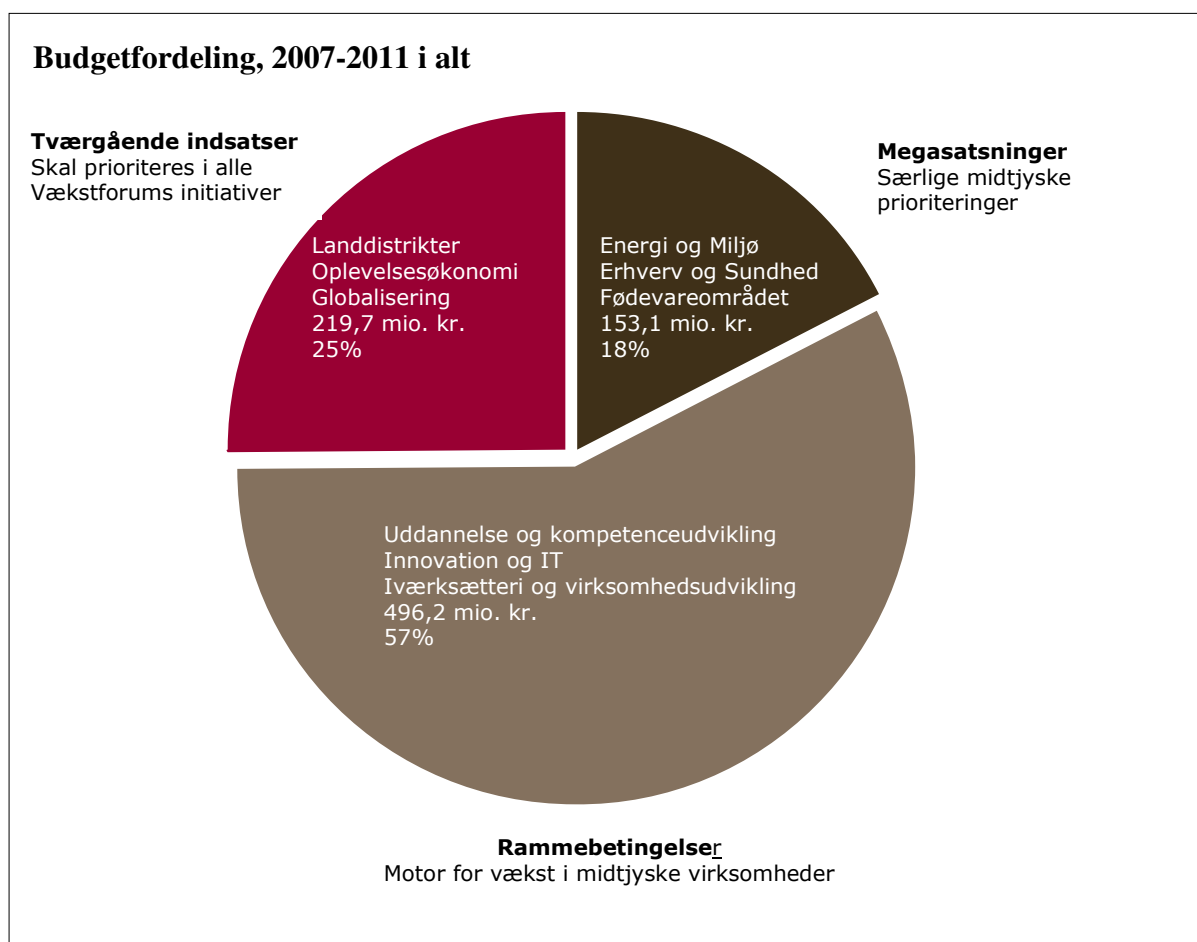
Rammebetingelser – motorer for vækst i midtjyske virksomheder

Vækstforum vil prioritere gode regionale rammebetingelser til alle virksomheder i Region Midtjylland. Det sker gennem større programmer med virksomhedsrettede initiativer inden for iværksætteri, virksomhedsudvikling, uddannelse og kompetenceudvikling samt innovation og IT. Tilbuddene skal være tilgængelige for den brede gruppe af virksomheder. Der skal være et relevant tilbud til de virksomheder, der er motiveret. Tilbuddene skal være målrettet virksomhedernes behov, være synlige og tilgængelige i et samarbejde mellem lokale og regionale aktører.

Tværgående indsatser – prioriteres i alle Vækstforums initiativer

Vækstforum har igangsat en række initiativer inden for tre særlige indsatsområder, hvor er findes et vækstpotentiale i Region Midtjylland, der ikke er fuldt udnyttet. Det gælder inden for oplevelsesøkonomi, landdistriktsudvikling og globalisering. Det er samtidig tale om tværgående indsatser, der skal bidrage operationelt til at understøtte og udfolde initiativer inden for de øvrige indsatsområder.

Inden for disse tre overordnede temaer for Vækstforums arbejde findes således i alt ni særskilte indsatsområder, jf. boksen.

Der er iværksat i alt 103 større og mindre initiativer inden for de 9 indsatsområder.

Arbejdet med nogle indsatsområder er kommet længere end med andre. Det er ikke et mål for Vækstforum, at arbejdet inden for alle indsatsområder er nået lige langt. Forudsætningerne for at udvikle og gennemføre initiativer under de ni indsatsområder er meget forskellige. Det skyldes en række forhold, f.eks. forskelligt videngrundlag, områdets kompleksitet samt antallet af relevante aktører lokalt, regionalt og nationalt. I praksis har det således vist sig, at nogle initiativer nærmest kunne videreføres fra tidligere, mens andre skal udvikles helt fra bunden.

For Vækstforum er det vigtigt, at der både er fokus på at gennemføre virksomhedsrettede initiativer, der efterspørges af regionens virksomheder, og at der er sammenhæng i den indsats, der gennemføres. Der har derfor i forbindelse med udvikling og gennemførelsen af initiativerne været nedsat arbejdsgrupper med deltagelse af en række af de centrale aktører med det formål at sikre en grundig belysning af erhvervspolitisk rationale og perspektiv, eksisterende initiativer og relevante aktører.

I forbindelse med de større satsninger – såsom megasatsningen Energi og Miljø, samt CompetenceMidt, har Vækstforum valgt at nedsætte faglige råd, som kan bidrage til fortsat at udvikle indsatsen, samt vejlede i forbindelse med iværksættelse af konkrete initiativer.

Pejlemærker for 2009

Set på tværs af indsatsområderne tegner der sig et billede af behov for fokus på:

- At følge opfyldelsen af de overordnede mål, der er opsat i strategi- og handlingsplanen
- Løbende at gennemføre vurdering og effektmåling af alle initiativer med henblik på at skabe indblik og mulighed for justeringer.
- Fortsat udvikling af megasatsningerne i forhold til virksomhedernes behov
- Igangsætning af større programmer eller initiativer på de indsatsområder, hvor der indtil nu har pågået udviklings- og strategiarbejde
- Større sammenhængende indsatser på tværs af indsatsområder til gavn for megasatsningerne
- Etablering af et antal tværregionale satsninger målrettet særlige fælles udviklingsbehov for erhvervslivet
- Hvordan nationale initiativer kan styrke midtjyske virksomheder, herunder intensiveret dialog med relevante ministerier og styrelse
- Om der er behov for at undersøge om der skal bringes yderligere megasatsningerne på banen

I de følgende kapitler præsenteres Vækstforums arbejde med at gennemføre indsatser samt udfordringer for arbejdet de kommende år inden for alle ni indsatsområder.

Megasatsning Energi og Miljø

Det øgede politiske fokus på energi, forsyningssikkerhed og klimapåvirkning medfører, at det globale marked for effektive energi- og miljøteknologiske løsninger er i kraftig vækst.

Region Midtjylland har med ca. 18.000 beskæftigede inden for energi og miljø en erhvervmæssig styrkeposition på området både i national og international sammenhæng. Dette skyldes dels store virksomheder som Vestas, Siemens og Grundfos, men også mange små og mellemstore virksomheder, som har specialiseret sig på området enten som hovedleverandører eller som underleverandører.

Region Midtjylland har således en solid basis inden for et fremtidigt vækstområde, hvorpå der kan skabes nye initiativer, nye produkter, nye anvendelsesmuligheder og dermed mere omsætning og nye jobs.

Vækstforum vil sikre, at initiativer inden for energi- og miljøområdet støttes med solide rammebetingelser og midler med det formål at skabe yderligere vækst inden for energi- og miljøområdet.

Mål

Megasatsningens overordnede mål er at:

- Fastholde og udbygge Region Midtjyllands erhvervmæssige styrkeposition på energi- og miljøområdet.
- Øge produktionen og forbedre udnyttelsen af vedvarende energi.
- Høste betydelige miljøeffekter i forhold til eksempelvis udledning af drivhusgasser og næringsstoffer.

Udviklingen måles løbende på basis af statistik for ressourceområdet (omsætning, eksport, beskæftigelse m.m.), energiregnskaber og ved at forsknings- og udviklingsinstitutioner dokumenterer energi- og miljøeffekterne i de demonstrationsprojekter som igangsættes.

Iværksatte initiativer

I 2007-2008 er igangsat følgende generelle initiativer inden for energi og miljø:

- Nedsættelse af Råd for Energi og Miljø
- Kortlægning af energiproduktion og energiforbrug
- Kortlægning af potentialer for at øge produktionen af vedvarende energi
- Kortlægning af potentialer for at skabe erhvervsudvikling

Herudover har Vækstforum igangsat en række yderligere initiativer, hvor det er Væksthus Midtjylland, forsknings- og udviklingsinstitutioner, kommuner, organisationer m.fl., som er de primære aktører:

- Teknologiuudviklingsprogram målrettet små og mellemstore virksomheder
- Anvendelse af 2. generations biodiesel i den kollektive trafik
- Understøttelse etablering af 1-2 testområder for prototyper af store vindmøller
- Understøttelse etablering af en national test og certificeringsordning for biomasseteknologi
- Understøttelse etablering af særlige vedvarende energibyer
- Erhvervsturisme og andre opmærksomhedsskabende initiativer i forbindelse med FN's klimatopmøde i 2009
- Årlig tilbagevendende energikonference

I forbindelse med opstarten af megasatsningen på energi og miljø er der åbnet for indkaldelse af projektideer fra regionens aktører inden for området. På den baggrund er der igangsat følgende konkrete projekter med støtte fra Vækstforum:

- Fremstilling 2. generations biodiesel på DAKA
- Udvikling af fremtidens fjernvarme – Brædstrup Fjernvarme
- Integrering af vedvarende energi i Naturvidenskabernes Hus
- Biogasproduktion på afgrøder fra engarealer
- Pil som energiafgrøde
- Flexibelt elforbrug hos store energiforbrugere
- Fremtidens svømmehal
- H2HUB – brint i transport
- Udarbejdelse af energiregnskaber og handlingsplaner i 13 af regionens kommuner
- Navitas Park – Forskerpark i Århus
- Kortlægning af biomasseressourcer på kommuneniveau

Partnerskabsaftalen med regeringen inden for miljø og energi

Der lægges i partnerskabsaftalen generelt op til et styrket samarbejde mellem regionerne og regering i forhold til forberedelsen af erhvervsaktiviteterne frem mod FN's klimakonference i 2009, ligesom parterne er enige om at udnytte de eksisterende muligheder for at fremme erhvervsrettede aktiviteter i relation til energirettede indsatser. Mere specifikt for region Midtjylland, så vil parterne arbejde for at mængden af bæredygtige biobrændstoffer m.v. til landtransport øges på nationalt niveau. Parterne vil ligeledes se nærmere på mulighederne for at etablere et testområde for prototyper af nye vindmøller.

Nye initiativer 2009

Råd for Energi og Miljø har anbefalet Vækstforum, at der holdes fast i det momentum der er igangsat med handlingsplanen for 2007-2008. Vækstforum har derfor på sit møde den 26. maj 2008 igangsat arbejdet med at forberede en videreførelse af satsningen. Vision og overordnede mål fastholdes uændrede. Men der foretages en justering af indsatsområderne, og der udarbejdes et 4-årigt budget for perioden 2009-2012.

Ny initiativer i 2009 med henblik på fokusering af indsatsen forventes derfor at blive:

A. Større fokus på teknologier til energibesparelser og energieffektivisering

Energianvendelse til opvarmning og ventilation af bygninger udgør alene omtrent halvdelen af regionens samlede energiforbrug. På baggrund heraf anbefales det at forstærke indsatsen på demonstrationsprojekter med fokus på begrænsning og effektivisering af energiforbruget.

B. Fremme af større fleksibilitet i det samlede energisystem

En fortsat omstilling af samfundet til vedvarende energi vil stille større krav til det samlede energisystems fleksibilitet, hvis der skal opretholdes en energieffektiv forsyning. Fremtidens energiforsyning vil forventeligt forudsætte teknologier, der kan sikre et større samspil og integration mellem varmforsyning, elforsyning, transportsektor og energilagring.

C. Biomasse – samspil mellem energi og miljø

Biomasse kan bruges som input til mange forskellige teknologier og konverteres til eksempelvis el, varme, gas, brint og motorbrændstoffer, og er allerede i dag den største kilde

til vedvarende energi i Danmark. Biomasseområdet rummer fortsat et stort uudnyttet potentiale og en række nye biomasseressourcer skal bringes i spil.

Tids- og procesforløb	2007				2008				2009				2010				2011			
Megasatsning energi og miljø																				
Energiregnskaber og lokale handlingsplaner																				
Brint og brændselsceller																				
Energikonference																				
Navitas Park - forskerpark i Århus																				
2. generations biodiesel																				
Teknologiuudvikling i virksomheder																				
Test og afprøvning - vind og biomasse																				
Virksomhedsnetværk biomasseindustrien																				
Virksomhedsnetværk vindmølleindustrien																				
H2 HUB Vestjylland - brint i transport																				
Klimatopmødet 2009																				
Fremtidens fjernvarme																				
Fremtidens svømmehal																				
Naturvidenskabernes hus																				
Biogasproduktion engafgrøder (fase 1)																				
Pil som energiafgrøde (fase 1)																				
Biomasse på kommuneniveau																				
Fleksibelt elforbrug hos store energiforbrugere																				
Fokus 2009: Energibesparelser/effektivisering																				
Fokus 2009: Større fleksibilitet																				
Fokus 2009: Biomasse - samspil med miljø																				

Megasatsningen erhverv-sundhed

Sundhed er et vigtigt erhverv i Midtjylland både indenfor den offentlige og den private sektor. Den forskningsmæssige kvantitet og kvalitet på en række relaterede områder – sundheds- og naturvidenskab, IT-området – er af international klasse.

Megasatsningen tager udgangspunkt i regionens styrkeposition på sundhedsområdet, og sigter mod en erhvervsmæssig nyttiggørelse af sundhedssektorens ressourcer og potentialer fra forskning over driften af hospitaler til plejehjem og hjemmepleje. Det centrale for indsatsen er at bidrage til forskning, udvikling og kommercialisering af ideer indenfor sundhedsområdet og dermed bidrage til at skabe innovation og erhvervsudvikling på området.

Mens de øvrige megasatsninger tager udgangspunkt i etablerede erhvervsmæssige styrkepositioner, tager denne udgangspunkt i, at der er et betydeligt regionalt udviklingspotentiale, som ikke indtil nu er udfoldet efter det faglige/økonomiske potentiale. Indsatsen har således også til formål at skabe bedre rammer for samarbejdet mellem erhvervsliv og sundhedssektor.

Mål

Målet (i handlingsplan 2009) er at skabe øget vækst og indtjening i virksomheder eller start-ups indenfor sundhed (med-tech, bio-tech og IT) gennem igangsætning af regionale udviklingsprojekter samt udvikle nye forretningsmuligheder med udgangspunkt i de 2 udviklingsplatforme (CareTech Innovation og MedTech Innovation Centre).

Delmål:

- Etablering og positionering af de 2 udviklingsplatforme (CareTech Innovation og MedTech Innovation Centre), hvilket bl.a. indebærer besøgsrunder, scouting og konkurrencer.
- Etablering af workshops, netværk og kuvøsefunktion, samt gennemførelse af demonstrationsprojekter.

Iværksatte initiativer 2007-2008 og nye initiativer 2009

Megasatsningen Erhverv-sundhed omfatter indenfor Handlingsplanens periode 2007-2008 og 2009 2 allerede iværksatte initiativer (2008-2009) og 2 nye initiativer i handlingsplan 2009.

I Handlingsplan 2007-2008 er der igangsat følgende initiativer:

- **Center for Pervasive Healthcare 2.0 (CPH 2.0)** arbejder med udgangspunkt i IKT-området og skal forske i og forretningsgøre teknologier, der integrerer IT i sundhedssektoren. CPH 2.0 vil gennemføre tværfaglige forsknings- og udviklingsprojekter indenfor IKT i sundhedsvæsenet og indsatsen skal desuden indeholde en dedikeret indsats mod kommercialisering og implementering af de opnåede resultater og løsninger.
- **MedTec Innovation Centre (MTIC)** arbejder med udgangspunkt i bio- og medtech og har til formål at optimere kommercialiseringen af ideer og forskningsresultater indenfor disse områder. Konkret vil platformen arbejde med følgende indsatsområder: Kompetenceopbygning til nye projekter og virksomheder indenfor Bio- og medtech, gennemførelse af demonstrationsprojekter, hvor de mest lovende projekter bringes videre mod "proof of business".

Partnerskabsaftalen med regeringen inden for Erhverv-Sundhed

Partnerskabsaftalen indbefatter bl.a. styrket samarbejde om innovation, og med udgangspunkt i Skejby hospitalsbyggeri vil der blive iværksat en række initiativer, der kan styrke nytænkning og kvalitet, og gennem et styrket offentlig-privat samarbejde gavne vækst og erhvervsudvikling inden for erhverv-sundhed.

Nye initiativer i Handlingsplan 2009

- Der skal arbejdes målrettet med udvikling og innovation i forbindelse med planlægning og opførelse af de nye hospitaler i Skejby og Herning med henblik på erhvervsmæssig spin-off i tilknytning til hospitalsbyggeriet. Dette arbejde er ved at blive udmøntet i relation til det Det nye Universitetshospital (DNU) i Skejby, hvor der er indledt et samarbejde med Projektafdelingen for DNU. Der skal udvikles en metode og proces, som skal skabe innovation og udvikling i hele DNU projektet inden for alle relevante fagområder, inklusiv klinisk og byggeteknisk, nationalt og internationalt. Arbejdet med udvikling og innovation indenfor DNU projektet vil ske i tæt samarbejde med de to udviklingsplatforme under megasatsningen Erhverv-sundhed.
- Der skal igangsættes en indsats, der har til formål at skabe erhvervsmæssig innovation af den generelle innovationsindsats i sundhedsvæsenet. Formålet med indsatsen vil være at sikre, at de gode ideer der genereres i sundhedsvæsenet bringes videre i innovationssystemet og dermed bidrager til øget innovation indenfor sektoren og til erhvervsudvikling generelt.

Iværksatte initiativer 2007-2008 og nye initiativer 2009

Tids- procesforløb og	2007	2008	2009	2010	2011
CPH 2.0	Forberedelse	Godkendelse	Implementering	Implementering	Implementering
MTIC	Forberedelse	Godkendelse	Implementering	Implementering	Implementering
Innovationsindsats	Forberedelse	Forberedelse	Godkendelse	Implementering	Implementering

	Forberedelse
	Godkendelse
	Implementering
	Evaluering

Megasatsning for fødevarer

Fødevareområdet udgør en klar styrkeposition i Region Midtjylland både målt på størrelsen af produktionen og på mangfoldigheden af fødevarerrelaterede virksomheder og videnmiljøer. En stigende international konkurrence på traditionelle basisfødevarer rejser behovet for en højere grad af innovation og differentiering i den danske fødevareproduktion. En central erhvervspolitisk udfordring er således at udbygge vidensamarbejdet mellem aktørerne i fødevaresektoren, ikke mindst mellem og på tværs af videninstitutioner og virksomheder.

Under megasatsningens vision: "Klog hverdagsmad som sund forretning" vil Vækstforum medvirke til at styrke de regionale fødevarevirksomheders innovationskraft med henblik på at øge værditilvæksten og virkeliggøre det strategiske mål om, at "Region Midtjylland skal være et førende internationalt innovationsmiljø for klog hverdagsmad".

Mål

Megasatsningens strategiske omdrejningspunkt er at understøtte, videreudvikle og omsætte innovationspotentialer i regionens fødevarevirksomheder med henblik på at øge værditilvæksten og konkurrenceevnen. Strategi og handlingsplan 2009-2011 er det første skridt i en langsigtet regional udviklingsindsats på fødevareområdet, hvor følgende mål vil blive forfulgt:

Langsigtede mål:

- At opbygge en tradition for samarbejde mellem regionens fødevarevirksomheder og det internationale videnmiljø.
- At udvikle innovationskraften i Region Midtjyllands fødevaresektor til en international spidskompetence.
- At øge innovationskompetencerne i de midtjyske fødevarevirksomheder
- At sikre en kompetent arbejdskraft til regionens fødevareerhverv

Mål for 2009-11:

- At der etableres mindst tre nye, innovative samarbejdsalliancer med deltagelse af virksomheder og videninstitutioner. F.eks. i form af innovationsnetværk, forretningsbaserede netværk, klyngesamarbejder eller innovationskonsortier.
- At 40 fødevarevirksomheder indgår i nye udviklings- eller forskningssamarbejder med videninstitutioner, f.eks. i form af PhD projekter.
- At der udvikles 3 nye metoder til fødevareinnovation
- At der udvikles 20 nye produkter, processer eller forretningskoncepter gennem innovative samarbejder.
- At der udvikles et nyt rådgivningskoncept med fokus på værdikæder.
- At der skabes overblik over udbud og efterspørgsel for fødevareuddannelserne

Iværksatte initiativer

Strategi og handlingsplan 2009-2011 for megasatsningen forventes foreløbigt godkendt på Vækstforums møde d. 24. november 2008. Vækstforums endelige vedtagelse og stillingtagen til den samlede finansiering forventes at ske på Vækstforum møde i januar 2009.

Indsatsen er forberedt i ekspert- og udviklingsgrupper i perioden fra juni -07 til oktober -08. I samme periode er der igangsat enkelte, mindre projekter, som knytter sig an til og understøtter megasatsningen:

- Vækst 2011 – Thyborøn Havn: Nordeuropas center for landing og omsætning af højkvalitets konsumfisk (Thyborøn Havn)

- Analyse af erhvervspotentialet i fødevareforsyningen til storkøkkener (Silkeborg Tekniske Skole)
- Smag på Kunsten (Agro Business Park/AROS)

Partnerskabsaftale med regeringen inden for fødevareområdet

Partnerskabsaftalen omhandler på dette område mulighederne for at styrke innovation og udvikle fødevareerhvervet gennem et styrket værdikædesamarbejde inden for fødevareområdet. Det er dette samarbejde, som ligger til grund for megasatsningen.

Nye initiativer i 2009

Megasatsningens første handlingsplan strækker sig over perioden 2009-2011. I 2009 skal der findes operatører og indgås resultatkontrakter – og de første aktiviteter skal i gang. Handlingsplanen indeholder en række erhvervsudviklingsinitiativer, som samlet skal udvikle og facilitere innovationsprocesser i de regionale fødevarevirksomheder og videninstitutioner. Der sættes særligt fokus på værdikædesamarbejder, produktdifferentiering, innovation og kompetenceudvikling.

Desuden vil Vækstforum i 2009 nedsætte et fødevareråd med 10-15 fødevareeksperter, der skal bistå med faglig og strategisk sparring i forhold til megasatsningens initiativer og fremdrift.

Handlingsplanen beskriver tre overordnede initiativer: *INNOVATION*, *DIFFERENTIERING* og *KOMPETENCE*. Der er tale om initiativer, der spænder fra det overordnede langsigtede perspektiv til det meget virksomhedsnære, og der vil være en stor grad af interaktion mellem initiativerne.

INNOVATION

Det overordnede formål med denne indsats er at skabe øget innovation i fødevarebranchen ved at udvikle, afprøve og dokumentere nye metoder og samarbejdsrelationer.

Initiativet bliver således første skridt i retning af, at gøre Region Midtjylland til et førende internationalt innovationsmiljø for klog hverdagsmad.

De konkrete aktiviteter er:

- Udvikling og gennemførelse af innovationsprojekter
- Internationale projekter
- Etablering af PhD-projekter
- Dokumentation af innovationskoncepter
- Workshops og seminarer
- Formidling og kommunikation

DIFFERENTIERING

Formålet med initiativet er at bane vejen for produktion og afsætning af nye høj kvalitets- og højværdiprodukter fra regionens fødevarevirksomheder. Dette skal bl.a. ske på baggrund af et øget vidensamarbejde mellem videninstitutioner, fødevarevirksomheder og brugere.

Der etableres en udviklingspulje, der sigter på innovative projekter, hvor virksomheder og videnmiljøer indgår i fælles udviklingssamarbejder om at opbygge og omsætte viden og erfaringer i nye konkrete specialiserede produkter og/eller processer. I forhold til projekterne

under initiativet INNOVATON arbejdes der her med mere specifikke udfordringer og problemstillinger i forhold til differentiering set i en værdikædesammenhæng.

Konkret vil der blive etableret en treårig udviklingspulje med en ansøgningsrunde pr. år. Der forventes igangsat 4-8 udviklingsprojekter pr. år.

KOMPETENCE

Formålet med KOMPETENCE-initiativet er at understøtte udviklingen af små og mellemstore fødevarerirksomheders innovationskompetencer.

Initiativet består af tre særskilte delinitiativer:

- Partnerskab og værdikædesamarbejde
- Specialiseret rådgivning
- Fødevareruddannelser

Tidsplan

Tids- og procesforløb	2007	2008	2009	2010	2011
Megasatsning fødevarer					

Uddannelse og kompetenceudvikling

En af de største erhvervspolitiske udfordringer er at sikre, at virksomhederne har adgang til kvalificeret arbejdskraft i den fornødne mængde. Den store jobomsætning sammen med den lave ledighed og den demografiske udvikling, der betyder fald i arbejdsstyrken, har medført og vil også fremover medføre ikke bare stor efterspørgsel på kvalificerede medarbejdere, men alvorlig mangel på arbejdskraft og vel at mærke på alle typer arbejdskraft. På baggrund af denne udfordring har Vækstforum valgt at iværksætte en tostrengt indsats: 1) fortsat kvalificering af den eksisterende arbejdsstyrke og 2) udvidelse af arbejdsstyrken.

Målet er at sikre, dels at den fornødne arbejdsstyrke er til rådighed for regionens virksomheder, dels at den har de kvalifikationer, virksomhederne efterspørger.

Mål og effekter

Målet med initiativerne er:

- At sikre en størrelsesmæssigt adækvat og velkvalificeret arbejdsstyrke

Effekterne af initiativerne vil være:

- Flere virksomheder arbejder strategisk med efteruddannelse
- Flere personer deltager i efteruddannelse
- Arbejdsstyrken øges idet:
- Grupper uden for arbejdsstyrken inddrages fx unge og førtidspensionister
- Flere fastholdes på arbejdsmarkedet fx udenlandske medarbejdere
- Sygefraværet nedbringes

Iværksatte initiativer 2007-2008

I handlingsplan 2007-2008 er igangsat fem initiativer, der alle fortsætter i 2009:

- Programmet KOMPETENCEmidt der skal sikre et effektivt match mellem udbud og efterspørgsel efter uddannelse samt sikre øget kompetenceudvikling i de midtjyske virksomheder.
- Initiativet "Mere uddannelse" skal sikre at flere unge gennemfører en videregående uddannelse inden for bl.a. naturvidenskabelige og tekniske uddannelser.
- Bedre ledelsesudvikling sætter fokus på, hvordan ledelsesudvikling bliver en del af uddannelsesinstitutionernes fokus.
- Programmet JOBmidt skal bidrage til at udvide arbejdsstyrken f.eks. ved at sikre en bedre modtagelse og fastholdelse af udenlandske medarbejdere samt fastholdelse af udenlandske studerende.
- Puljen til udvidelse af arbejdsstyrken har ført til igangsætning af 8 projekter, der bl.a. inddrager borgere uden for arbejdsstyrken samt øger virksomhedernes fokus på social ansvarlighed gennem specifikke virksomhedsrettede projekter.

Partnerskabsaftalen med regeringen inden for uddannelse og kompetenceudvikling

Partnerne er enige om, at der skal fokuseres på et øget arbejdskraftudbud gennem uddannelse – det være sig på ungdomsuddannelsesområdet, erhvervsrettede uddannelser, udbudet af uddannelser på de videregående uddannelser og samt udbudet af efteruddannelse, herunder ledelsesudvikling. For at sikre den største mulige effekt, er parterne enige om, at det nødvendigt med en koordineret indsats på nationalt, regionalt og lokalt niveau.

Et af de centrale temaer for partnerskabsaftalen er tiltrækning og fastholdelse af udenlandske studerende og arbejdskraft og her er parterne enige om en række fælles initiativer bl.a. i forhold til uddannelsesinstitutionernes rolle i denne sammenhæng og en regional forankring af et nyt nationalt mentornetværk for forskellige nationaliteter. Der skal ligeledes sikre sammenhæng mellem den nationale, regionale og lokale indsats, lige som der skal opsamles viden om initiativerne iværksat på alle niveauer.

Af tillægget til partnerskabsaftalen – 2008 – fremgår det, at virksomhedernes samfundsansvar vil indgå som et tema i forbindelse med revision af den regionale erhvervsudviklingsstrategi.

Nye initiativer i HP 09

Der nedsættes arbejdsgrupper til udvikling af de enkelte initiativer med deltagelse fra alle relevante aktørgrupper. Initiativudviklingen vil også ske under hensyntagen til statslige initiativer inden for de respektive områder, så der sikres synenergi mellem de forskellige myndigheders initiativer.

Videreudvikling af KompetenceMidt

Udvikling af nationale initiativer kan nødvendiggøre tilpasninger af KOMPETENCEmidt, f.eks. arbejdes der lovforberedende i forhold til en permanentgørelse af kompetencecentre, et andet eksempel er den konkrete udmøntning af den milliard, regeringen har afsat til kompetenceudvikling. Også de kompetenceudviklingsfonde, der blev et resultat af sidste års overenskomstforhandlinger kan få indflydelse på initiativet.

Det kan derfor vise sig nødvendigt at til tilrette eller føje nye initiativer til KOMPETENCEmidt, bl.a. kan også en forlængelse til 2010-11 komme på tale.

Nordisk Kompetenceudviklingsnetværk

Samspillet mellem uddannelsesinstitutioner og virksomhederne indebærer krav om en høj grad af efterspørgselsorientering, der aktualiserer behov for nytænkning i forhold til uddannelsesrettelæggelse, -organisering og -administration. Derfor udvikles Nordisk Kompetenceudviklingsnetværk, som skal fokusere på tre niveauer i dette samspil mellem forskellige grupper af aktører:

- Strategiudarbejdelse: fokus på udveksling af erfaringer med strategisk uddannelsesplanlægning og kompetenceudvikling, herunder udvikling af modeller for anvendelsen af partnerskaber som offentlige styringsredskaber
- Institutionernes ledelsesniveau: fokus på organisationsudvikling med henblik på at opbygge tværinstitutionelle netværks- og projektorganisationer
- Det udførende niveau: fokus på de krav om kompetenceudvikling institutionernes nye funktioner som kompetencepartnere for erhvervslivet sætter, f.eks. analysefærdigheder og evne til at arbejde på virksomhedernes præmisser.

JOBmidt fastholdelse

Mangel på arbejdskraft vil fortsat være en udfordring i Region Midtjylland, selv om der er udsigt til stigende ledighed. Der skal derfor udvikles initiativer, der adresserer følgende:

- nedbringelse af sygefraværet

- særlige initiativer for grupper af arbejdskraft, der ikke har helt solidt fodfæste på arbejdsmarkedet f.eks. personer, der er kommet i beskæftigelse efter lang tids forudgående ledighed. Initiativer, der støtter arbejdskraften i overgangene mellem arbejdslivets forskellige faser samt sammenhæng til KOMPTENCEmidt i forhold til udvikling af rotationsprojekter
- udvikling af netværk for aktører engageret i det rummelige arbejdsmarked med fokus på forebyggelse, fastholdelse og integration.

JOBmidt inddragelse

Den fortsatte mangel på arbejdskraft sætter fokus på nødvendigheden af at inddrage grupper, der i dag er uden for arbejdsstyrken. Der tænkes udviklet initiativer for to grupper:

- Førtidspensionister. Flere undersøgelser har vist, at mange førtidspensionister gerne vil og også er i stand til at genindtræde på arbejdsmarkedet hel eller delvist. I forlængelse af og i sammenhæng med regeringens initiativer skal der derfor udvikles indsatser, der gør en sådan indtræden mulig.
- Unge. Der er p.t. 7000 fuldtidsledige unge i Region Midtjylland, hvortil kommer et ukendt antal på kanten af arbejdsmarkedet. Det vil derfor være af stor betydning sammen med andre aktører at udvikle indsatser, der bidrager til at inddrage, men også fastholde disse unge fuldt og helt i arbejdsstyrken. Forud for udvikling af selve projektet tænkes igangsat analyseaktiviteter.

Tidsskema

Tids- og procesforløb	2007	2008	2009	2010	2011
KOMPETENCEmidt					
Mere Uddannelse					
Ledelsesudvikling					
JOBmidt udenlandsk arbk. og stud.					
Formålsbestemt pulje					
Videreudvikling af KM					
Nordisk kompetenceudviklingsnetværk					
JOBmidt fastholdelse					
JOBmidt inddragelse					

	Forberedelse
	Godkendelse
	Implementering
	Evaluering
	Projektets delelementer i forskellige faser

Innovation og IT

Globale udfordringer, som klimaforandringer, fødevarerkriser og brugen af fossile brændstoffer er også regionale udfordringer, der kræver nytænkning og innovation. Det samme gælder de nære udfordringer om udvikling af offentlige serviceydelser, manglen på kvalificeret arbejdskraft og samspillet mellem offentlige og private virksomheder.

Derfor har Vækstforum vedtaget en innovationsstrategi, der skal skabe retning for arbejdet med innovation i hele Vækstforums erhvervsudviklingsstrategi. Med strategien vil Vækstforum styrke sit regionale lederskab ved at udvikle en målrettet indsats, der kan etablere de bedst mulige rammer for vækst og fornyelse. Med strategien som ramme vil Vækstforum understøtte en innovativ tilgang til erhvervsfremme.

Vækstforums innovationsstrategi

Vision: "Nutidens samfundsmæssige udfordringer er morgendagens forretningsområder".

Principper:

1. Bæredygtighed - sikre fremtidige økonomiske, miljømæssige og sociale muligheder
2. Next practice – understøtte metodeeksperimenter med innovation
3. Risikovillighed – skabe plads til fejltagelser, bl.a. via nye metoder for finansiering af innovationsaktiviteter
4. Bredde – fremme kombinationen af F&U-baseret viden og medarbejdere og brugeres kreative kompetencer
5. Relationer – lære af innovative foregangsvirksomheder
6. Grænsebrydning – tænke i partnerskaber og nye organisationsformer
7. Dokumentation – metoder til at forstå innovationsudfordringer og resultater af indsatser

Formålet er at realisere de innovationspotentialer, som it-anvendelse tilbyder alle typer virksomheder i forhold til at udvikle nye produkter, processer og forretningsområder.

Projektet gennemføres 2008 – 2012.

Vidensamarbejde

Formålet er at styrke innovationskraften og konkurrenceevnen i regionens virksomheder gennem et øget samspil med viden- og uddannelsesinstitutioner. Som første skridt er igangsat projektet "Markedsplads for højtuddannede", som skal understøtte en øget anvendelse af højtuddannet arbejdskraft i regionens virksomheder.

Markedsplads for højtuddannede løber til og med 2010. Projektet Vidensamarbejde i øvrigt strækker sig ind i 2009 og videre frem, jf. nye initiativer i handlingsplan 2009.

Brugerdreven innovation (BDI)

Formålet er at udvikle metoder til brugerdreven innovation, som virksomhederne kan anvende i forbindelse med udvikling af nye produkter m.v. og dermed styrke forretningsudviklingen. Statens BDI-program på 300 mio. kr. i 2007-2009, anvendes bl.a. til at medfinansiere projekter fra de regionale vækstfora. Vækstforum har igangsat et projekt i 2007 vedrørende metoder til udvikling af hjælpemidler på det sociale område. I 2008 er der indsendt ansøgninger på 2 projekter, der tager udgangspunkt i megasatsningerne Erhverv-Sundhed og Energi-Miljø.

De 3 projekter løber til og med 2011.

Pulje til Offentlig-privat innovation (OPI)

Formålet med offentlig-privat innovation er at skabe nye forretningsmæssige udviklings- og vækstmuligheder for det private erhvervsliv ved at indgå i innovationsalliancer med det offentlige. Som første skridt har Vækstforum etableret en pulje til OPI på foreløbig 5 mio. kr., hvor midlerne udmøntes til enkeltprojekter efter ansøgning. Puljen løber til og med 2009.

Partnerskabsaftalen med regeringen vedrørende innovation og IT

Partnerskabsaftalen har som et af sine indsatsfelter styrket vidensspredning, hvor der i første omgang har været fokus på få flere højtuddannede ud i regionens virksomheder og i tillægget til aftalen 2008 – er der sat yderligere fokus på nødvendigheden på et styrket samarbejde mellem universiteter og virksomheder.

I partnerskabsaftalen inddrages Vækstforum som høringspart i forhold til dele af det arbejde, som foregår i Rådet for Teknologi og Innovation – det være sig i forbindelse med opdatering af rådets handlingsplaner, ny lovgivning, etablering af regionale teknologicentre og senest i forbindelse med udarbejdelsen af en virksomhedsrettet innovationspolitik.

Parterne er enige om at styrke indsatsen for at fremme offentlig-private partnerskaber især i forhold til arbejdsbesparende teknologier, hvor der med finansloven 2008 er afsat 3 mia. kr. i 2009-2015. Vækstforum vil i den forbindelse arbejde på at opbygge en række nye innovationsalliancer mellem viden- og forskningsinstitutioner, virksomheder, offentlige institutioner og brugere i regionen med henblik på at skabe nye forretningsmuligheder inden for velfærdsteknologi.

Nye initiativer i Handlingsplan 2009

Udmøntning af innovationsstrategien

Første halvdel 2009 skal en arbejdsgruppe identificere hvilke samfundsmæssige udfordringer, der skal udgøre den temamæssige ramme for 2-3 eksperimenter. Eksperimenterne gennemføres i begrænset skala, og det undersøges, hvilke eksperimenter, der har potentiale til at blive implementeret i større målestok Vækstforums Erhvervsudviklingsstrategi 2010-2012.

Herudover skal innovationsstrategiens vision og principper udfoldes gennem de øvrige nye initiativer fra Vækstforum.

IT

I 2009 igangsættes et arbejde med at udvikle en kommende Vækstforum satsning for IT, der kan indgå i Vækstforums Erhvervsudviklingsstrategi 2010-2012. IT-råd Midt inddrages i arbejdet i medfør af sin funktion som strategisk, rådgivende organ for Vækstforum.

IT bliver desuden det første tema for det strategiske samarbejde med Shanghai.

Vidensamarbejde

Vidensamarbejde er samarbejde om udvikling og anvendelse af formaliseret, forskningsbaseret viden mellem videninstitutioner og virksomheder med kommercielt udbytte som mål. I første halvdel 2009 arbejdes med udvikling af et nyt initiativ målrettet mindre virksomheder med en praksisorienteret tilgang til innovation. Der bygges på en analyse fra 2008 af samspillet mellem virksomheder og brobyggere. Forslag forventes forelagt for Vækstforum medio 2009.

Brugerdreven innovation (BDI)

I 2009 igangsættes et arbejde med at udvikle et nyt projekt statens BDI-program.

Offentlig-privat innovation (OPI)

Erfaringerne fra projekter under Vækstforums OPI-pulje anvendes i 2009 til at vurdere om og hvordan Vækstforum skal igangsætte en større strategisk og målrettet satsning på offentlig-privat innovation i erhvervsudviklingsstrategi 2010-12.

Tids- og procesforløb	2007	2008	2009	2010	2011	2012
IT som innovativ drivkraft	Forberedelse	Godkendelse	Implementering	Implementering	Implementering	Evaluering
Vidensamarbejde, incl. Markedsplads	Forberedelse	Godkendelse	Implementering	Implementering	Implementering	Evaluering
BDI 07, Hjælpermidler	Forberedelse	Godkendelse	Implementering	Implementering	Evaluering	
BDI 08, Sundhed og energi		Forberedelse	Godkendelse	Implementering	Implementering	Evaluering
OPI-pulje		Forberedelse	Godkendelse	Implementering	Evaluering	
Innovationsstrategi		Forberedelse	Godkendelse	Implementering	Implementering	Evaluering
IT			Forberedelse	Godkendelse	Implementering	Evaluering
BDI 09			Forberedelse	Godkendelse	Implementering	Evaluering
OPI			Forberedelse	Godkendelse	Implementering	Evaluering
		Forberedelse				
		Godkendelse				
		Implementering				
		Evaluering				

Iværksætter og virksomhedsudvikling

Det er et af Vækstforums vigtigste mål at skabe bedre vilkår for iværksætter, nye vækstiværksættere samt ny udvikling i virksomheder med vækstpotentiale. Disse virksomheder har stor betydning for erhvervslivets dynamik, vækst og udvikling.

Iværksættere skaber innovation ved at udvikle nye produkter, produktionsmetoder og teknologier. Desuden styrker iværksættere konkurrencen ved at udfordre eksisterende virksomheder. Det gælder ikke mindst vækstiværksættere, som hurtigt skaber nye jobs og høj omsætning.

Region Midtjylland har en høj andel af landets iværksættere, men kan blive langt bedre til at skabe flere iværksættere og vækst i nye virksomheder. Selvom der de seneste år er sket store forbedringer i rammerne for iværksættere, så kan vilkårene fortsat forbedres.

Vækstforum vil sikre, at den regionale vækst- og iværksætterpolitik tilbyde rammer og initiativer, der understøtter nye og etablerede virksomheders fornyelse og vækst i alle virksomhedens udviklingsfaser.

Mål og effektmål

Mål:

Sikre gode muligheder for virksomheders etablering, udvikling og vækst

Effektmål:

- Flere uddannelsesinstitutioner skal tilbyde undervisning i iværksætteri og entreprenørskab
- Flere skal starte egen virksomhed
- Overlevelsesraten for nye virksomheder skal øges
- Flere nystartede virksomheder skal udvikle sig til vækstvirksomheder
- Der skal skabes flere virksomheder med internationalt vækstpotentiale
- Der skal skabes bedre adgang til risikovillig kapital for iværksættere og virksomheder med vækstpotentiale
- Flere virksomheder indenfor regionens prioriterede væstklynger indgår i offentlig/privat samspil om innovation og internationalisering
- Flere virksomheder øger deres vækst og udvikling gennem forretningsbaserede netværk og samarbejde

Iværksatte initiativer 2007-2008 og nye initiativer 2009

En samlet indsats for iværksætteri og virksomhedsudvikling omfatter inden for handlingsplan perioderne 2007-2008 og 2009 5 allerede iværksatte initiativer (2007-2008) og 4 nye initiativer i handlingsplan 2009. En oversigt over beslutningsgangen for alle 9 initiativer fremgår af nedenstående med de 4 nye initiativer i handlingsplan 2009 fremhævet.

I handlingsplan 2007-2008 er igangsat fem initiativer:

Mere iværksætteri uddannelser med det formål at skabe en øget selvstændighedskultur blandt studerende ved primært de videregående uddannelser.

STARTmidt programmet er et virksomhedsrettet rådgivningstilbud, som omfatter tilbud om køb af specialiseret rådgivning til vækstorienterede iværksættere og nystartede virksomheder. Formålet er at øge antallet af vækstiværksættere i regionen.

Kapitalformidling er målrettet iværksættere og virksomheder, som har behov for risikovillig kapital. Et velfungerende marked for risikovillig kapital er en afgørende faktor ved start af virksomhed og i senere udviklingsfaser. Formålet er at forbedre iværksætteres og nye virksomheders adgang til finansiering gennem opbygning af regionale kompetencer inden for kapitalformidling.

VÆKSTmidt-programmet er målrettet små og mellemstore virksomheder med vækstpotentialer. Virksomhederne tilbydes en vækstpakke, der indeholder mentorydelser, kompetenceudvikling, rådgivning og netværk til andre etablerede små og mellemstore virksomheder. Formålet er at øge antallet af vækstvirksomheder.

KLYNGE-programmet indeholder initiativer til facilitering og udvikling af forretnings-baserede netværk og rammer for udvikling af klyngeinitiativer inden for eksisterende og nye vækstkluser. Målet er at skabe nye og stærke alliancer mellem virksomheder,

Partnerskabsaftalen med regeringen vedrørende iværksætteri og virksomhedsudvikling

Parterne er enige om at der fortsat skal være fokus på et sammenhængende rådgivningssystem med en forbedret rådgivningsindsats for nye og mindre virksomheder for at sikre at flere kommer ind i et vækstforløb. Et særligt fokus vil være et tilbud til iværksættere på klima- og energiområdet. Derudover skal samarbejdet om iværksætteri og idéudvikling styrkes. Styrket adgang til kapital er et yderligere element i aftalen, hvor Vækstforum vil arbejde for at øge virksomhedernes kendskab til og anvendelse af eksisterende finansielle instrumenter.

Nye initiativer i HP 09

Udvikling af nye initiativer inden for iværksætteri og idéudvikling

Udvikling af nye initiativer inden for iværksætteri og idéudvikling i primært de videregående uddannelser. Regeringen har nedsat en tværministeriel arbejdsgruppe, som skal udarbejde oplæg til en ny strategi for uddannelser i iværksætteri, innovation og entreprenørskab. Udvikling af nye tiltag vil afvente resultatet af arbejdsgruppens arbejde, som ventes at foreligge ultimo 2008. Der er indgået resultatkontrakt med IDEA for 2008 vedrørende udvikling af nye initiativer på området.

Styrkelse af et sammenhængende erhvervsservicesystem

Styrkelse af et sammenhængende erhvervsservicesystem med særligt fokus på forsker- og udviklingsparker. Forsker- og udviklingsparker spiller en vigtig rolle for realisering af det store potentiale, der ligger i kommercialisering af forskningsresultater. Der skal ses på muligheder for at styrke og udvikle forsker- og udviklingsparker i regionen, herunder udvikling af nye initiativer målrettet iværksætterne med internationalt vækstpotentiale samt udvikling og styrkelse af samarbejdet mellem aktørerne. Konkret skal muligheden undersøges for at udvikle og gennemføre et program i samarbejde med Vækstfonden. Programmet skal omfatte et samlet tilbud om vejledning, rådgivning og kapitaltilførsel.

Nyt virksomhedsudviklingsprogram

Primo 2009 iværksættes et 3-årigt, udbygget virksomhedsudviklingsprogram VÆKSTmidt2, der sikrer, at virksomheder med vækstpotentiale udvikler klare markedsstrategier, opbygger internationale netværk og accelererer international vækst, via adgang til rådgivning, mentorydelser, kompetenceudvikling og risikovillig kapital. Programmet udføres i et stærkt, regionalt og nationalt partnerskab mellem aktører i erhvervsfremmesystemet.

Programmet er en videreudvikling og tilpasning af det eksisterende VÆKSTmidt program, der dokumenterer stor efterspørgsel efter tilpassede rådgivnings- og mentorydelser. Et nyt VÆKSTmidt2 program indeholder følgende hovedelementer.

- Rådgivning, mentorydelser og kompetenceudvikling (Vækstpakke)
- Kapitalformidling til virksomheder med vækstpotentiale (Vækstpakke og vækst kapital)

Kompetenceudviklingsaktiviteter for det samlede erhvervsservicesystem

Kompetenceudviklingsaktiviteter for det samlede erhvervsservicesystem, herunder både beslutningstagere og udøvere såsom vækstforumsekretariatet, væksthuse, erhvervsserviceenheder, erhvervsorganisationer, viden- og uddannelsesinstitutioner m.v. Kompetenceudviklingsprogrammet giver målgruppen opdateret viden inden for iværksætter- og virksomhedspolitikken, herunder regionale udviklingsteorier samt nye værktøjer og allerede eksisterende "basisværktøjer", herunder nye krav til vejleder og konsulentroller.

Tids- og procesforløb	2007	2008	2009	2010	2011	2012
Iværksætter i udd.	Forberedelse	Godkendelse	Implementering	Evaluering		
Kapitalformidling	Forberedelse	Godkendelse	Implementering	Evaluering		
STARTmidt	Forberedelse	Godkendelse	Implementering	Evaluering		
VÆKSTmidt	Forberedelse	Godkendelse	Implementering	Evaluering		
KLYNGEmidt	Forberedelse	Godkendelse	Implementering	Evaluering		
VÆKSTmidt 2			Forberedelse	Godkendelse	Implementering	Evaluering
Iværksætter og entrepreneurskab			Forberedelse	Godkendelse	Implementering	Evaluering
Inkubatorprogram			Forberedelse	Godkendelse	Implementering	Evaluering
Kompetenceudvikling			Forberedelse	Godkendelse	Implementering	Evaluering

Oplevelsesøkonomi

Oplevelsesøkonomien rangerer højt på den erhvervspolitiske og samfundsøkonomiske dagsorden. Efterspørgslen på oplevelser er steget markant, og forbrugeren søger unikke og differentierede produkter, oplevelser og serviceydelser - en udvikling, der har bidraget til vækst og nye markeder.

Mødet mellem kultur, turisme og erhvervsliv har skabt nye samarbejder og muligheder for synergi, hvor eksisterende erhverv gennem brug af kreative kompetencer kan udvikle nye produkter og serviceydelser. Der konkurreres i stigende grad gennem øget innovation og kreativitet. Brugen af oplevelser er i dag en væsentlig parameter til at differentiere sig fra andre.

Oplevelsesøkonomien – og brugen af oplevelser rummer altså et stort potentiale, ikke mindst som et tværgående erhvervsudviklingsinitiativ. Fremtidige initiativer bør således have fokus på at skabe udvikling samt at udnytte nye forretningsmæssige potentialer.

Mål:

Målet (i handlingsplan 2009) er at skabe øget vækst og indtjening i turisterhvervet gennem igangsætning af regionale udviklingsprojekter samt udvikle nye forretningsmuligheder med udgangspunkt i kreative erhverv og samspillet med øvrige erhvervsområder.

Delmål:

- Gennem videreudvikling af igangsatte aktiviteter (internationale oplevelsesfyrtårne og regionale oplevelsesprojekter), udvikling af f.eks. kvalitets- og kompetenceudvikling, synliggørelse af regionen m.m. er målet at skabe nye og bedre jobs og øget indtjening
- Gennem et udviklingsarbejde er det målet at skabe rammer for virksomheders udvikling af nye forretningsmuligheder i et samspil med de kreative erhverv og herved skabe øget indtjening, forbedret konkurrenceevne m.m.

Iværksatte initiativer

I handlingsplan 2007-2008 er der igangsat fem initiativer med følgende formål:

- *Midtjysk Turisme* – formålet har været at etablere en regional turismefremme operatør med ansvar for bl.a. at understøtte turismeerhvervet gennem kompetenceudvikling, innovation og iværksætterier.
- *Regionale oplevelsesprojekter* – formålet er at udnytte regionens erhvervmæssige styrkepositioner inden for bl.a. megasatsningsområderne.
- *Internationale oplevelsesfyrtårne* – formålet er at understøtte regionens internationale vækst- og tiltrækningspotentialer.
- *Oplevelsesøkonomisk videnplatform* – formålet er at medvirke til at skabe overblik over regionens styrkepositioner og den erhvervsøkonomiske dynamik samt medvirke til kompetenceudvikling og opkvalificering inden for oplevelseserhvervet.
- *Film og nye medier* – formålet er at skabe en fælles tværregional strategi for en erhvervmæssig satsning inden for film og nye medier.

Partnerskabsaftale med regeringen om oplevelsesøkonomi

Parterne er enige om at der skal udarbejdes en fælles national strategi for turisme og i partnerskabsaftalen uddybes indholdet som værende markedsføring, destinationsudvikling, kompetenceudvikling, samt service og information.

Nye initiativer i 2009

Oplevelsesøkonomi bør være et naturligt integreret element i den regionale erhvervsudvikling – på tværs af initiativer. En integreret og fokuseret erhvervsudviklingsindsats inden for oplevelsesøkonomien tager i handlingsplan 2009 afsæt i to overordnede temaer:

Turismeudvikling og oplevelsesbaseret erhvervsudvikling.

Begge temaer er væsentlige dynamoer i det oplevelsesøkonomiske perspektiv. Nogle initiativer vil være en naturlig del af temaet turismeudvikling eller oplevelsesbaseret erhvervsudvikling fx Midtjysk Turisme eller film og nye medier. Mens andre initiativer ligger i et fagligt krydsfelt mellem turismeudvikling og oplevelsesbaseret erhvervsudvikling. Initiativerne i det faglige krydsfelt lægger op til en bred forankring i regional udvikling, idet de forskellige faglige perspektiver i regional udvikling her kan sættes i spil. Dette gælder fx nationalparker, handlingsorienteret videnplatform mfl.

Med udgangspunkt i dette tankesæt tænkes følgende initiativer igangsat i 2009:

Turisme

Vækstforum har igangsat flere initiativer for at styrke udvikling af den midtjyske turisme. Med handlingsplan 2009 sættes der fokus på initiativer, der kan understøtte innovation og udvikling inden for turismen med fokus på oplevelser

- Oplevelsesøkonomien og turismen videreudvikles med baggrund i arbejdet med internationale oplevelsesfyrtårne og regionale oplevelsesprojekter.
- Der igangsættes aktiviteter – herunder udviklingsprojekter hos Midtjysk Turisme. Fx videreudvikles arbejdet med helårsturisme, destinationsudvikling mm. Der sættes fokus på kvalitets- og kompetenceudvikling samt på udvikling af temabaserede aktiviteter med udgangspunkt i regionale styrkepositioner.
- Der sættes fokus på udvikling af aktiviteter, der tager afsæt i en fælles national strategi for udvikling af turismen herunder fx udvikling af fælles markedsføringsplatform i forhold til det udenlandske marked.

Nationalparker

Med afsæt i Nationalpark Skjern Å og Nationalpark Mols Bjerge igangsættes der et projekt om nationalparker som ressource i bæredygtig regional erhvervsudvikling, hvor udviklingen af oplevelsesprodukter spiller en væsentlig rolle. Aktiviteter og projekter udvikles i et samarbejde mellem de relevante aktører, fx gennem et tværnationalt samarbejde med andre nationalparker.

Oplevelsesbaseret erhvervsudvikling

De kreative erhverv har store uudnyttede vækstpotentialer, som kan udnyttes gennem forbedrede erhvervsmæssige rammevilkår. Der igangsættes et forprojekt, der har til formål at

afdække potentiale og handlemuligheder i Region Midtjylland, med fokus på hvordan innovation mellem kreative erhverv og øvrige erhverv udvikles. Med udgangspunkt i forprojektets anbefalinger udvikles regionale projekter.

Videnplatform

Viden er en væsentlig parameter for udvikling. Der sættes fokus på at afdække og opbygge viden til brug for udvikling af oplevelsesøkonomien fx ved at se på, hvorledes teoretisk viden om markeder og trends indenfor oplevelsesøkonomien kan omsættes til praktisk og handlingsorienteret viden, som kan medvirke til at skabe nye forretningsmuligheder indenfor oplevelsesøkonomien i Region Midtjylland.

Oversigt over initiativer 2007-2008 og 2009

En samlet indsats for oplevelsesøkonomi omfatter inden for handlingsplanerne 2007-2008 og 2009 - i alt 8 initiativer. Der er i perioden 2007-2008 igangsat fem initiativer, som alle på hver deres måde videreføres i årene frem mod 2012.

Tids- og procesforløb	2007	2008	2009	2010	2011	2012
Midtjysk Turisme						
Internationale Oplevelsesfyrtårne						
Regionale oplevelsesprojekter						
Videnplatform*						
Film og nye medier						
Turismeudvikling*						
Nationalparker*						
Oplevelsesbaseret erhvervsudvikling*						

*Konkrete initiativer for 2009

- Forberedelse
- Godkendelse
- Implementering
- Evaluering

Landdistrikter

En stærk sammenhængende indsats for udvikling i landdistrikter og yderområder er afgørende for en stærk balanceret vækst i regionen.

Landdistrikter og yderområder har styrkepositioner som natur, plads, fred og ro, fællesskab, attraktive bosætningsmuligheder, fødevareområdet, energiområdet, fremstillingserhverv, håndværk, turisme og oplevelser.

Landdistrikter og yderområder har særlige udfordringer med stagnerende eller faldende indbyggertal, erhvervsområder under pres, afstand til service og uddannelsesmuligheder, forfaldne huse og landsbymiljøer, med at udbrede budskabet om at landdistrikterne er attraktive for bosætning og erhverv m.v.

Mål

Målet (i handlingsplan 2009) er at skabe erhvervs- og markedsudvikling med udgangspunkt i landdistrikternes styrkepositioner

Delmål:

- Gennem videreudvikling af igangsatte aktiviteter (fornyelse af landsbyer, profilering m.m.) er det målet at skabe attraktive rammer for erhvervsudvikling og bosætning i regionens landdistrikter
- Gennem et fokus på yderområdernes styrkepositioner og udvikling af landdistrikternes virksomheder er det målet at skabe nye arbejdspladser i disse områder.

Iværksatte initiativer

Følgende projekter for udvikling i landdistrikterne er indeholdt i Handlingsplan 2007-2008. Gennemførelsen af projekterne løber over flere år og indgår således også i handlingsplanerne for 2009 og frem:

- Samarbejde med LAG-erne, kommunerne m.fl. om udvikling i landdistrikter.
- Landsbyfornyelse. Samarbejde med kommuner, LAG-er m.fl. om udvikling og gennemførelse af modelprojekter for landsbyfornyelse, arbejde for tilvejebringelse af flere midler og bedre lovgivning til fremme af sanering og fornyelse i landsbyer og på landet m.v.
- Profilering af landdistrikterne som attraktive for bosætning og erhverv. Samarbejde med kommuner, LAG-er m.fl. om udvikling og gennemførelse af modelprojekter, PR-aktiviteter m.v.

Fornyelse i landsbyer og på landet, samt profilering af landdistrikter indeholder et udbud af i alt 4 modelprojekter. Ansøgningsfristen er fastsat til den 1. december 2008 og Vækstforum beslutter primo 2009, hvilke projekter, der skal modtage medfinansiering med regionale midler. Projekterne gennemføres frem til 2011.

Partnerskabsaftalen med regeringen vedrørende landdistrikter

Partnerskabsaftalen tager udgangspunkt i behovet for større viden om landsbyernes rolle i de nye kommuner og en analyse af barrierer for landsbyernes udvikling og strategier herfor.

Nye initiativer 2009

Fremtidens landsby

Udvikling og gennemførelse af projekter for fremtidens landsby i samarbejde med LAG-er, kommuner, lokale m.fl. Det kan også være en gruppe af landsbyer og oplandet til landsbyerne inddrages.

Det kan f.eks. være projekter for sammenhængende sanering, fornyelse og udvikling af landsbyen. Udvikling af erhverv og arbejdspladser, herunder på turisme-, besøgs- og oplevelsesområdet. Udvikling af nye sammenhængende modeller for offentlig og privat service m.v.

Det kan være nyt samarbejde i grupper af landsbyer om fordeling af servicefunktioner, om udvikling af styrkepositioner og dermed særlige profiler for den enkelte landsby, samarbejde om energiforsyning m.v.

Iværksætter og virksomhedsudvikling i landdistrikter

Udvikling og gennemførelse af et program for rådgivningsindsats m.v. for fremme af iværksætter og fastholdelse og udvikling af nye og eksisterende virksomheder i landdistrikter.

Herunder udnyttelse af de erhvervsmæssige styrkepositioner, der er i landdistrikterne, muligheder for at kombinere arbejde og bosætning, for samarbejde med forsknings- og videninstitutioner, med erhvervslivet og virksomheder i de større byer m.v.

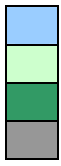
Udvikling af erhvervsstyrkepositioner i yderområder

Udvikling og gennemførelse af projekter for udvikling af erhvervsmæssige styrkepositioner og bosætning med særligt fokus på regionens yderkommuner: Lemvig, Struer, Ringkøbing-Skjern, Skive, Norddjurs og Samsø.

Udvikling og gennemførelse af projekter for sammenhængende udvikling af erhverv, turisme og bosætning i havneområder og byområder ved kysten, udvikling af oplevelses- og turismeerhverv, udvikling i fødevareerhverv og andre erhvervsområder, på energiområdet, kombinationer af produktions- og oplevelseserhverv m.v.

Oversigt over initiativer 2007 – 2008 og 2009

Tids- og procesforløb	2007	2008	2009	2010	2011	2012
Samarbejde LAG-er						
Landsbyfornyelse						
Profiler						
Fremtidens landsby						
Iværks og virks udvikl i landdistr						
Erhverv i yderområder						

Forberedelse
Godkendelse
Implementering
Evaluering

Globalisering

Indledning

Region Midtjylland skal være en international vækstregion, hvor globale muligheder udnyttes og risici mindskes til gavn for borgere, virksomheder, uddannelsesinstitutioner og øvrige offentlige interessenter.

Det er et mål for Vækstforum, at de virksomheder der har behov kan få hjælp til forskellige elementer af deres internationalisering. Vækstforums indsatser skal være virksomhedsrettede og tage udgangspunkt i at hjælpe midtjyske virksomheder med at imødekomme de vilkår på udenlandske markeder, hvor gode regionale rammebetingelser kan gøre en forskel.

Endvidere skal indsatsen sikre, at der skabes opmærksomhed om de globale og internationale betingelser, som påvirker udviklingen i Region Midtjylland for virksomheder, uddannelsesinstitutioner, kommuner og andre relevante aktører. Samt synliggøre Vækstforum som en seriøs samarbejdspartner, når det gælder udfoldelse af virksomhedernes globale potentiale.

Mål

- Globaliseringsindsatsen skal medvirke til at udmønte regerings globaliseringsstrategi og sikre lokal og regional forankring gennem den regionale partnerskabsaftale
- Indsatsen skal sætte fokus på globaliserings muligheder og udfordringer samt igangsætte initiativer, som kan skabe bedre konkurrencemuligheder og understøtte regionens virksomheder og forsknings- og uddannelsesinstitutioner
- Indsatsen skal endvidere medvirke til at skabe synlighed om mulighederne i EU samt medvirke til at skabe konkrete internationale samarbejds muligheder for virksomheder, forsknings- og uddannelsesinstitutioner samt offentlige myndigheder
- Indsatsen skal endvidere medvirke til at synliggøre eksportmuligheder for små og mellemstore virksomheder samt tiltrække flere internationale virksomheder og arbejdspladser til Vestdanmark

Iværksatte initiativer

Den internationale dimension er placeret centralt i Vækstforums erhvervsudviklingsstrategi og handlingsplan, som et tværgående element, der skal tænkes ind i alle indsatsområder og projekter.

Vækstforum har gennemført eller planlægger at gennemføre både virksomhedsrettede rammebetingelser, understøttende aktiviteter for virksomhedernes internationalisering samt mulighed for en række samarbejdsprojekter, f.eks.:

- *Midtjyllands EU-kontor i Bruxelles*
Kontoret er etableret pr. 1. januar 2007 og er organiseret som en forening med deltagelse af de 19 kommuner i regionen samt Region Midtjylland. Kontoret har 5 ansatte og kontorets hovedopgaver er at formidle strategisk information og skabe kontakt til EU-systemet, at tiltrække EU-midler til Midtjylland og medvirke til at skabe adgang til internationale samarbejdspartnere og synliggøre Midtjylland i EU.
- *Vestdansk Investeringsfremme*
Projektet blev etableret af 7 vestdanske amter i 2006 og videreført af de 3 vestdanske regioner i 2007. Projektet er pr. december 2007 etableret som en forening og har et tæt samarbejde med Invest in Denmark under Eksportrådet i Udenrigsministeriet.

Initiativet har sikret mindst 900 nye vestdanske arbejdspladser gennem tiltrækning af udenlandske virksomheder.

- *Eksportmedarbejder fra Danmarks Eksportråd i Væksthus Midtjylland*
Der er indgået samarbejdsaftale mellem Region Midtjylland, Væksthus Midtjylland og Eksportrådet om placering af en medarbejder i Væksthuset, som skal orientere virksomheder i forhold til de statslige eksportordninger og koblingen til de regionale initiativer i Region Midtjylland gennem StartMidt og VækstMidt.
- *Europe Enterprise Network*
Europa Kommissionens officielle netværk til information og rådgivning af små og mellemstore virksomheder. Formålet med Enterprise Europe netværket er at give virksomheder en nem adgang til information og rådgivning inden for international erhvervsservice, innovation og forskning og udvikling.
EU Center Herning og Ikast-Brande, Håndværksrådet International i Viborg og Agro Business Park i Foulum er del af et dansk konsortium, som indgår i et samlet netværk på over 500 kontorer i hele Europa.

Partnerskabsaftale med regeringen omkring globalisering

Partnerskabsaftalen har inden for dette indsatsområde tiltrækning af udenlandske virksomheder som sit primære fokusfelt. Parterne er enige om at Vestdansk Investeringsfremme skal styrkes og at der gerne skal indgås en samarbejdsaftale mellem Vestdansk Investeringsfremme og Invest in Denmark.

Nye initiativer 2009

Indsatsområdet afventer udredningsarbejde, som efter beslutning på Vækstforums møde den 1. oktober 2008 igangsættes gennem Vækstforums sekretariat med henblik på *'i samarbejde med relevante aktører at overveje at belyse, hvorledes de globale udfordringer og muligheder med endnu større vægt kan indgå i den kommende revision af erhvervsudviklingsstrategien'*.

Det overvejes dog at foreslå aktiviteter på følgende områder i 2009:

- *Etablering af formålsbestemt pulje vedrørende internationalisering/globalisering i Vækstforum*
Puljen forventes etableret i 2009 og skal støtte internationalisering af erhvervshandlingsplanens indsatsområder og megasatsninger. Kriterier for puljens anvendelse skal fastsættes og der nedsættes et ekspertpanel efter retningslinjer vedtaget i Vækstforum.
- *Videnbaseret erhvervssamarbejde med Shanghai*

Tids- og procesforløb	2007			2008			2009			2010			2011		
Midtjyllands EU kontor i Bruxelles	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	
Vestdansk Investeringsfremme	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	
Eksportmedarbejder fra Danmarks Eksportråd i Væksthus Midtjylland			■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	
Europe Enterprise Network			■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	
Formålsbestemt pulje til internationalisering						■	■	■	■	■	■	■	■		
Vidensbaseret erhvervssamarbejde med Shanghai	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■

- Forberedelse
- Godkendelse
- Implementering
- Evaluering

Organisering

Sekretariatsbetjening

I henhold til lov om Erhvervsfremme påhviler det Region Midtjylland at sikre sekretariatsbetjeningen af Vækstforum for Region Midtjylland.

På et møde i den administrative styregruppe den 26. marts 2007 blev det besluttet at tilrettelægge sekretariatsbetjeningen af Vækstforum således:

- Arbejdende sekretariat
- Administrativ styregruppe

Faglige råd og ekspertgrupper

Udover selve sekretariatet for Vækstforum er der nedsat en række faglige råd og ekspertgrupper, som skal bidrage til den faglige kvalificering af de projekter, som forelægges for Vækstforum.

Der er etableret følgende råd, som vedrører de 9 indsatsområder:

- [Kompetencerådet](#)
- [Rådet for Energi og Miljøteknologi](#)

På mødet den 24. november 2008 foreslås etableret yderligere 2 råd:

- Rådet for Fødevarer
- It-rådet

Formålet med disse råd er at kvalificere projekter og initiativer inden for de pågældende indsatsområder fagligt efter indstilling fra sekretariatet for Vækstforum.

Der er i forbindelse med de formålsbestemte puljer etableret ekspertpaneler/grupper, som forestår vurderingen af de indkomne ansøgninger ud fra et fagligt synspunkt.

Ekspertpaneler/grupper nedsættes i forbindelse med konkrete og tidsbegrænsede opgaver i modsætning til de faglige råd, som har en mere overordnet og strategisk rådgiverrolle i forhold til et indsatsområde.

Økonomi

De regionale midler til erhvervsfremme suppleres af EU-midler således at der som basis sikres en finansiering til regional udvikling på godt 1 mia. kr. i perioden 2007-2011. Hertil kommer mulighed for ekstra finansiering i form af nationale puljer og initiativer samt privat medfinansiering. Således bør det være muligt, at Vækstforum i perioden kan være omdrejningspunkt for op mod 1,5 mia. kr. i samlet finansiering af regional udvikling i Region Midtjylland. Det er en markant forøgelse af midler til regional udvikling i forhold til tilsvarende perioden før 2007.

Vækstforums budgettramme, mio. kr.	2007	2008	2009	2010	2011	I alt
Region Midtjylland	115	118	100	100	100	533
EU Mål 2	72	72	72	72	72	360
EU Mål 3	16	16	16	16	16	80
Budget i alt	203	206	188	188	188	973

Vækstforum har gennem 2007 og 2008 besluttet og disponeret en række midler inden for handlingsplanens 9 indsatsområder. Som det ses, så er der stor forskel på størrelsen af budgettet for indsatsområderne. Det skal ses i lyset af, at det i arbejdet med nogle af indsatsområderne tidligere end for andre har været muligt at igangsætte initiativer, f.eks. fordi en række tidligere initiativer er videreført. Men det skal også ses i lyset af, at Vækstforum har prioriteret initiativer med en klar virksomhedsrettet vinkel, herunder udviklingsprogrammerne inden for iværksætteri, virksomhedsudvikling, kompetenceudvikling samt IT.

Budget Indsatsområderne mio. kr.	Vækstforum							Total
	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	
Energi og Miljø	4.800	49.846	35.242	14.396	4.950	1.050	0	110.284
Erhverv og Sundhed	1.500	26.726	26.727	26.728	0	0	0	81.681
Fødevarer	1.500	2.000	0	0	0	0	0	3.500
Uddannelse og kompetenceudvikling	21.862	64.735	72.624	33.424	0	0	0	192.645
Innovation og IT	7.679	31.626	30.069	28.147	19.700	17.600	2.100	136.921
Iværksætteri og virksomhedsudvikling	2.600	52.452	70.142	37.235	36.818	0	0	199.247
Landdistrikter	0.400	0	7.000	14.000	8.000	0	0	29.400
Oplevelsesøkonomi	0.860	39.145	22.909	9.285	2.046	0	0	74.245
Internationalisering	19.096	17.064	17.475	4.075	1.507	0.991	0.991	61.199
Budget i alt	60.297	283.594	282.188	167.290	73.021	19.641	3.091	889.122

For at sikre stabilitet om Vækstforums arbejde er der inden for flere af indsatsområderne besluttet en flerårig prioritering af midlerne. På den måde får initiativerne ro til at virke og vise deres effekt, og virksomheder og relevante regionale aktører kan tilrettelægge deres arbejde herefter. Det betyder dog ikke, at Vækstforum ikke kan igangsætte nye initiativer de kommende år. Som det fremgår af tabellen nedenfor, så har Vækstforum trods et højt

aktivitetsniveau et råderum på egne regionale midler på 177,4 mio. kr. frem til 2011. til nye initiativer eller styrkelse af eksisterende indsatser.

Finansiering	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	Total
Region Midtjylland	86.090	5.272	-3.562	39.022	76.386	90.659	97.909	381.232
EU mål 2 midler	65.855	6.489	-9.730	24.391	58.891	72.000	72.000	289.896
Til rådighed i alt	151.945	1.217	13.292	63.413	135.277	162.659	169.909	671.128

For at sikre Vækstforum mulighed for at prioritere mellem en række initiativer eller iværksætte nye større satsninger, vil det være nødvendigt at sikre en større medfinansiering, f.eks. fra centrale puljer og fonde.

